

Zamiast wstępu

Podręcznik *Ať se Vám daří!* jest skierowany do tych, którzy pragną nauczyć się języka czeskiego metodą dyskursu codziennego, dlatego też *gros* tekstów jest ujętych w formie dialogu, nawiązującego do żywej mowy. Ponadto należy on do podręczników tematycznych, tzn. ten sam temat przewija się przez wszystkie lekcje. Jest nim turystyka*, temat, który ma zachęcić uczącego się do poznania Republiki Czeskiej, jej mieszkańców, kultury, zabytków, ciekawych miejsc. Z tego względu oprócz słownictwa tzw. ogólnego zamieszczamy w nim znaczną ilość wyrazów z zakresów tematycznych: turystyka, krajoznawstwo, historia, historia sztuki i kultura, a także – administracja, a dokładniej leksyka urzędowa, związana z podróżowaniem w obcym kraju (szerszy zasób słów z tego pola tematycznego ujmuje inny podręcznik z tej serii, dotyczący przekładu tekstów urzędowych oraz *Słownik tematyczny czesko-polski*). Temu są podporządkowane zamieszczone na końcu podręcznika części: *ABC o českých krajích* czy *České památky UNESCO*, części, przeznaczone do czytania syntetycznego lub analitycznego, do opowiadania, streszczenia, tłumaczenia itp. Mogą one być wykorzystane również do innych celów, według uznania prowadzącego.

Jednym z podstawowych elementów nauki języka obcego są odpowiednio dobrane ćwiczenia, których zadaniem jest utrwalenie nowego i powtórzenie dawnego materiału językowego, gramatycznego i słownikowego, pojawiającego się w tekstach lekcyjnych. Jest to o tyle istotne, że podręcznik ma służyć również tym, którzy chcieliby się uczyć języka czeskiego bez pomocy lektora. Wówczas będą oni wykonywać poszczególne ćwiczenia sami. Z tego względu zaopatrzono

* Temat ten został opracowany na podstawie wykazu zagadnień, który zestawiała Pani Sabina Czajkowska-Prokop, za co Jej serdecznie dziękujemy.

je w wyrażone w języku polskim polecenia, ujmujące w sposób zwięzły i praktyczny zasady wykonywania. Każdy bowiem powinien mieć możliwość utrwalania właśnie co poznanego i poszerzania już wcześniej przyswojonego materiału gramatycznego oraz leksykalnego, a tym samym poszerzania własnej kompetencji językowej w tym zakresie. W przypadku poszerzania znajomości gramatyki można wykorzystać inny podręcznik z tej serii *Gramatyka czeska w ćwiczeniach* (w przygotowaniu), bazujący na *Gramatyce języka czeskiego* (w druku).

Podręcznik *Ať se Vám daří!* jest skierowany do tych, którzy z językiem czeskim już wcześniej mieli kontakt albo uczyli się z podręcznika *Mówię i czytam po czesku* (jest to pierwszy podręcznik do nauki języka czeskiego w ramach tej serii). Z tego względu pierwsze lekcje stanowią niejako powtórkę i usystematyzowanie wcześniejszej wiedzy. Kolejne zaś powinny rozszerzać tę wiedzę metodą aktywnego udziału poprzez konwersację (zwłaszcza dialog, ale też kontrolowany monolog). Z tego względu podstawowym celem podręcznika jest zdobywanie kompetencji prowadzenia dyskursu w języku czeskim, co było podstawą zamieszczenia działu, zawierającego trudniejsze słownictwo i zwroty wyrazowe (np. idiomy, frazeologizmy czy inne stałe połączenia leksykalne). Wprowadzając to, mieliśmy na uwadze tych uczących się, którzy chcieliby nauczyć się typowych konstrukcji języka czeskiego, sprawiających zazwyczaj kłopot w kontaktach z Czechami. Oczywiście, nie stawiamy sobie za cel przedstawienia wszystkich stałych zwrotów wyrazowych, ale tylko tych, które wiążą się z tematem podręcznika i należą do najwyżej frekwentowanych.

W końcu podręcznika znajduje się czesko-polski słowniczek, który może ułatwić samodzielną pracę nad tekstami i ćwiczeniami. Jest on skorelowany z zamieszczonymi po nim tabelami gramatycznymi, które pozwolą uczącemu się prawidłowo odmieniać wyrazy, zamieszczone – przede wszystkim – w słowniczku. W tym celu obok hasła leksykalnego umieszczono odpowiednie skróty, odwołujące się do podobnych skrótów, znajdujących się w tabelach. Rozwiązanie skrótów

każdy znajdzie w części *Skróty*, co – mamy nadzieję – pomoże je zrozumieć i ułatwi korzystanie z podręcznika.

Całość zamyka *Literatura*, w której zamieściliśmy najpopularniejsze czeskie i polskie gramatyki języka czeskiego, słownik i encyklopedie czeskie oraz inne podręczniki i skrypty do nauki języka czeskiego. Nie jest to pełny wykaz wspomnianych prac, a jedynie ich wybór, mający ułatwić szukanie dalszych – lub fakultatywnych – materiałów do nauki języka czeskiego.

Jak już wspomnieliśmy, każdy podręcznik do nauki języka obcego musi mieć odpowiednio dobrane teksty, ćwiczenia itd., a także wyraźną strukturę. Nasza propozycja to lekcja, składająca się z sześciu części:

- T** tekst – do czytania i reprodukcji,
- Sł** słowniczek – zawierający nowe wyrazy, występujące w tekście,
- L** stałe połączenia leksykalne – specjalistyczna terminologia i leksyka, związana z lekcją, a także frazeologizmy, idiomy oraz inne utarte zwroty wyrazowe,
- Gr** gramatyka – opis najważniejszych zjawisk gramatyki języka czeskiego, nie jest to pełny jej wykład, w tym zakresie odwołujemy się do innego podręcznika (*Gramatyka języka czeskiego*),
- Ćw** ćwiczenia – zestaw ćwiczeń, których celem jest powtórzenie i utrwalenie zjawisk gramatycznych oraz leksyki języka czeskiego,
- powtórka – czyli ćwiczenia lub testy dla sprawdzenia siebie; mamy nadzieję, że zawsze się powiedzie.

Powyższe części pojawiają się w poszczególnych lekcjach w zależności od celu, jaki postawiliśmy w tej lekcji, czyli nie wszystkie będą częścią składową każdej jednostki lekcyjnej (dotyczy to zwłaszcza

cza stałych połączeń wyrazowych i gramatyki). Ponadto ich układ jest – z reguły – dwa razy powtórzony (z wyjątkiem zwrotów i powtórki, które zamykają każdą jednostkę lekcyjną), aby tym samym dać możliwość wprowadzenia nowej sytuacji komunikacyjnej. Temat podręcznika bowiem jest tak szeroki, że jest niemożliwe wyczerpanie wszystkich sytuacji komunikacyjnych w obrębie danego podtematu (np. *granica państwowa* czy *zwiedzanie zabytków*). Powtórzenie powyższego układu daje więc możliwość wprowadzania coraz to nowych elementów komunikacyjnych bez konieczności zatarcia wyraźnej struktury podręcznika (co również sygnalizują powyżej zaprezentowane grafemy).

Dariusz Konderla i Irena Konderlová

PRVNÍ LEKCE

První setkání

Žena: Dobrý den. Jsem vaše průvodkyně. Jak se jmenujete?

Muž: Dobrý den. Jmenuji se Petr Malý.

Žena: Jak se máte?

Muž: Děkuji, dobře. A vy?

Žena: Výborně, ale mám moc práce. Kdo je ten pán? Ráda bych se s ním seznámila.

Muž: To je můj kolega. Představím vám ho. Můj přítel, doktor Lerner, paní Novotná, průvodkyně.

Žena: Těší mě, že vás poznávám, pane doktore.

Doktor: Potěšení je na mé straně, paní Novotná.

Muž: Dovolte, abych se i já představil. Jmenuji se Jiří Malý.

Žena: Těší mě. Já jsem Jana Novotná. Tak, co? Jdeme na hrad?

Muži: Ano!!!

Kdo je to?

To je Marta.

Co je to?

To je kniha.

To je Jana?

Ne, to není Jana.

Kde je Jana?

Jana je ve škole.

To je Marta?

Ano, to je Marta.

Kde je Marta?

Marta je doma.

Žena: Dobrý den. Prosím vás, pane!

Muž: Co se stalo?

Žena: Něco jste ztratil.

Muž: Á, moje peněženka. Děkuji.

Žena: Prosím. Není zač. (= Není za co.)

